

Жолниръ, pol. *żolnierz*, soldat, oştean'. Numai în 1439 (C II 714): а ни жолнирекъ с короны королевства противко намъ нашимъ непрѣтелямъ не прѣстѣтити 'şi nici soldaţi din Coroana Crăiei împotriva noastră nu va trimite duşmanilor noştri'.

Slujbaşul domnesc care stringea darea numită жолдъ purta numele de жолдшаръ şi-l întâlneam de pildă la 1444 (C II 208), alături de alţi slujbaşi: ни единъ болгаринъ, ни дворянинъ, ни вельшаръ, ни жолдшаръ, ни посадникъ, ни глобникъ, ни ианшаръ а нѣ инъ никто отъ нашихъ срѣдниковъ, да не имаетъ ни постати до того села . .

În polonă *zold* înseamnă a) leafă, plată (mai ales în armată), b) situaţie, slujbă, viaţă militară (cf. SW VIII 715); *żolnierz* soldat, mercenar', până la 1500 *zoldnierz* (« voyska y soldnyrze », cf. St. Łukasik, *Pologne et Roumanie*, p. 328), apoi *żolnierz*, *żolnierz*, *żolmierz*, *żolmirz*; împrumut polon din germ. *Sold*, *Soldner* iar aici din lat. *solidus* prin intermediu fr. *solde* (monedă); în rusă *жолдак* (Vasmer I, 415), ucr. *жолдак*, *жовдак* (Hrinčenko, I, 488, 490, (dar şi *жовнир*!), împrumuturi din altă formă polonă, *zoldak*. V. şi Brückner 665; SW VIII, 717, Moszyński 78, Srezn., I, 881 (*жолнырь*, 1503).

Larga circulaţie şi folosire a termenului жолд cu diferitele sale derivate şi sensuri la noi este dovedită şi de următoarele atestări:

— în *Letopiseţul anonim al Moldovei*, scris în timpul domniei lui Ştefan cel Mare: жолднирѣ (cf. v. pol. *zoldnierze*, pl.): н жолднирѣ мнози отъ тѣхъ къзаша¹.

— *jold* muncă fără plată, corvoadă; serviciu militar ca mercenar; termen injurios (« a ajunge de jold = de batjocură ») *jolnir*, *joinir*, *joimir* mercenar (mai ales polon); *tilhar*; *strengar*' frecvent în opere literare şi istorice (Gr. Ureche, Dosoftei, M. Costin, I. Neculce, C. Conachi, M. Sadoveanu, etc.), *joimiriţă*, *joimăriţă* (nu în sensul dat de mitologia populară ci ca soţia joimirului); *joldunar* lefegiu' (Uricariul XIX) cf. A. de Cihac, *Dict. etym.*, 160; DAR II/2, fasc. I, p. 36; DLRC, II, 702.

— în *onomastică*: *жолдъ: поставиша сѣбѣ окаянаго жолдѣ господарѣ оу шипотѣхѣ, 'şi şi-au pus domn la Şipote pe nenorocitul Joldea' în *Cronica lui Eftimie*²;... « a Zolde hospodarem zostawily »...³, « a Zolde poimawsi Volochovie, nosz mu ursznely i poslaly go w klasztori », în *Cronica Moldo-Polonă*⁴.

— în *toponimie*: *Joldeşti*, sat, neatestat în texte şi identificat de editori sub alte denumiri⁵.

¹ *Croniclele slavo-române din sec. XV—XVI publicate de Ion Bogdan*, ediţie revăzută şi completată de P. P. Panaitescu, Bucureşti, 1959, p. 13, trad., 'şi a scos mulţi joldniri'; p. 22, în notă: lefegii poloni, de la jold 'leafă'.

² *Idem*, p. 114; Joldea a fost domn al Moldovei timp de trei zile în 1552 (cf. *idem*, p. 123).

³ *Idem*, p. 174.

⁴ *Idem*, p. 175. Ca nume, din жолд cu suf. românesc -ea, caracteristic numelor proprii româneşti (cf. *Petrea, Costea, Corbea, Pinteia, Stelea, Manea*, etc.).

⁵ Cf. I. BOGDAN, *Documente de la Ştefan cel Mare*, I, p. 236; M. COSTĂCHESCU, *Documente moldoveneşti înainte de Ştefan cel Mare*, II, p. 596. Un sat, *Joldeşti* există azi, pe Siret, la jumătatea drumului dintre Fălticeni şi Botoşani (com. Vorona, raion Botoşani, reg. Suceava) şi trebuie să-şi fi luat numele tot de la un Joldea sau Joldescu. Alte toponimice de la *jold*: sat, *Joldişeşti* (de la vreun Joldiş), com. Soholol, raion Cîmpeni, reg. Cluj; *Jolodea*, com. Vitrau, raion Gheorghieni, reg. Mureş Aut.-Magh. (de la *jold* cu polnoglasie?) Cf. *Nomenclatura poştală a localităţilor din R.P.R.* Bucureşti, 1958, p. 169.